

งานวิจัยและวรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาถึงการทำผิดวินัยและสาเหตุของการทำผิดวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานครซึ่งครอบคลุมถึงความหมายและประเภทของวินัย การสร้างระเบียบวินัย พฤติกรรมที่เป็นปัญหาทางวินัย และสาเหตุของการทำผิดวินัยของนักเรียน ดังจะได้กล่าวถึงต่อไปนี้

ความหมายและประเภทของวินัย

ความหมายของคำว่า "วินัย" (Discipline) ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานนั้น หมายถึง การอยู่ในระเบียบแบบแผนและข้อบังคับ จากคำจำกัดความของบุคคลต่าง ๆ สรุปได้ว่า วินัยเป็นเกณฑ์แห่งพฤติกรรมที่วางไว้เพื่อเป็นแนวทางได้ปฏิบัติที่ใช้ควบคุมความประพฤติของตน เพื่อให้สิ่งสมนั้น ๆ อยู่อย่างมีความสุข เช่น ห้ามมาสาย ห้ามทำลายสาธารณสมบัติ เป็นต้น เป็นการแสดงพฤติกรรมที่เป็นระเบียบแบบแผนและการแสดงความเชื่อฟังผู้ที่เหนือกว่า

ศุภนิศย์ วัฒนธาดา ได้แบ่งประเภทของวินัยออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. วินัยในตนเอง (Self Discipline) หมายถึง วินัยที่บัญญัติขึ้นเพื่อบังคับตนเองให้ปฏิบัติตาม ถ้านักเรียนมีวินัยในตนเองแล้วก็จะลดปัญหาในด้านการปกครองนักเรียนได้มาก เพราะตัวเองจะต้องรู้จักควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้บรรลุจุดหมายปลายทางได้อย่างสุขสบาย รู้จักความรับผิดชอบ ปฏิบัติตามหน้าที่ของคนที่มีความรับผิดชอบ
2. วินัยส่วนรวมหรือวินัยสำหรับหมู่คณะ (External Authority Discipline) หมายถึง วินัยที่ออกมาจากอำนาจภายนอกเพื่อบังคับให้ส่วนรวมปฏิบัติตามให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยขึ้น วินัยส่วนรวมนี้จะต้องตั้งกฎเกณฑ์เป็นแนวทางกลาง ๆ ให้ทุกคนสามารถปฏิบัติตามได้¹

¹ ศุภนิศย์ วัฒนธาดา , คู่มือจิตวิทยาการศึกษา ทฤษฎีและปฏิบัติ (อยุธยา : โรงพิมพ์เทียนวัฒนา , 2518) หน้า 119.

ความหมายของวินัยทางการศึกษา คือ การให้ผู้เรียนประพฤติปฏิบัติอยู่ในกรอบ โดยเคร่งครัด ในสมัยโบราณวินัยมุ่งไปที่การควบคุมพฤติกรรมของเด็กจากแรงภายนอก คือ วินัยส่วนรวม แต่ในปัจจุบันการศึกษาสมัยใหม่มุ่งให้เด็กเกิดวินัยขึ้นโดยตนเอง

นวลศิริ เปาโรหิตย์ ไข้กล่าวไว้ว่า วินัยจัดว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและมี ความจำเป็นต่อเด็ก เพราะวินัยเป็นเครื่องช่วยแนะแนวทางความประพฤติของเด็กความ มุ่งหมายที่แท้จริงของวินัยก็คือ การที่เด็กเกิดความต้องการที่จะทำสิ่งที่ดีและเป็นประโยชน์ แก่สังคมด้วยตนเอง¹ วินัยที่แท้จริงนั้นไม่ใช่การบังคับให้กระทำความดี แต่เป็นเกณฑ์ที่วางไว้ เพื่อให้ทุกคนในสังคมได้ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ² วินัยที่สูงที่สุดคือ การมีวินัยในตนเอง ซึ่งได้ แก่การรู้จักปกครอง ควบคุมและแนะนำตนเองให้ประพฤติปฏิบัติในทางที่พึงงามอยู่เสมอ

สุชา จันทน์เอม ไข้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการมีวินัยในตนเองว่า การมี วินัยในตนเองเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาอุปนิสัยของเด็ก³ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็น ของเซเวียทอฟและฟริทซ์ ที่ทำการศึกษาพบว่าประเภทของวินัยที่ควรปลูกฝังให้แก่เด็กควร จะเน้นในเรื่องวินัยในตนเอง ซึ่งตั้งอยู่บนรากฐานแห่งความชื่นชอบและความรักในอุดมคติ หรือการยึดมั่นในจุดมุ่งหมายที่เด็กมีส่วนได้สร้างขึ้น⁴

นอกจากนี้ กรุณา กิจชยัน ยังได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง

¹ นวลศิริ เปาโรหิตย์และคณะ, จิตวิทยาพัฒนาการ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2520), หน้า 155

² สู่โท เจริญสุข, เทคนิคของความเป็นครู (กรุงเทพมหานคร : โอเดียน สไตร์, 2515), หน้า 97

³ สุชา จันทน์เอม, จิตวิทยาเด็ก (กรุงเทพมหานคร : แพร์พิตทยา, 2516), หน้า 49

⁴ George V. Sheviakov and Redl Fritz, Disciplines For Today's Children and Youth, (Association For Supervision and Curriculum Development, Washington D.C., 1956), p.p. 8 - 14

ความมีวินัยแห่งตน ความเชื่ออำนาจภายใน - ภายนอก และคุณธรรมแห่งพลเมืองที่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ นักเรียนที่กำลังเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2516 ในโรงเรียนภาคการศึกษา 1 จำนวน 300 คน ชาย 173 คน หญิง 127 คน โดยใช้แบบสอบถามความมีวินัยแห่งตน ประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 70 ชุด ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนหญิงมีวินัยแห่งตนสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ¹

วินัยทางสังคมเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศไปสู่ความเป็นประชาธิปไตย การที่ประชาชนในชาติจะมีวินัยทางสังคมได้นั้น จำเป็นต้องได้รับการปลูกฝังและอบรมมาตั้งแต่เด็ก ซึ่งย่อมนิยามความว่า ครอบครัวอันเป็นสถาบันขั้นมูลฐานของสังคมมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยส่งเสริม ปลูกฝัง อบรมให้บุคคลิกภาพดังกล่าวได้รับการพัฒนาให้มากขึ้น

การสร้างระเบียบวินัย

วินัยนั้นจะเกิดขึ้นได้จากการอบรมและฝึกฝน ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องสร้างให้เกิดขึ้น และจะต้องปลูกฝังให้แก่เด็กตั้งแต่วัยเยาว์ เพราะระเบียบวินัยนั้นเป็นสิ่งที่สัมพันธ์กับชีวิตความเป็นอยู่ทางสังคมในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

เกี่ยวกับเรื่องการสร้างวินัยนั้น สุชา จันทน์เอม ได้แสดงความคิดเห็นว่าการสร้างวินัยมีหลักสำคัญ 4 ประการ คือ

1. เด็กจะต้องประพฤติตนในสิ่งที่ดี และขจัดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา
2. ให้เด็กพอใจที่จะปฏิบัติในสิ่งที่ดีที่ควร และหลีกเลี่ยงการปฏิบัติในสิ่งที่ไม่ดีที่ไม่ควร
3. เด็กจะต้องเรียนรู้ถึงการเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาเป็นพฤติกรรมที่ดีที่พึงปรารถนาของสังคม

¹ กรุณา กิจชัยัน, "ความสัมพันธ์ระหว่างความมีวินัยแห่งตน ความเชื่ออำนาจภายใน - ภายนอกคนและคุณธรรมแห่งพลเมืองดี" (ปริญญาานิพนธ์มหาวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2517), หน้า 84

4. เด็กจะต้องกระทำความดีจนกระทั่งเกิดเป็นนิสัย โดยไม่ต้องมีใครแนะนำ¹

กล่าวได้ว่า การจะสร้างระเบียบวินัยให้แก่เด็กนั้น ต้องเริ่มจากการสร้างระเบียบวินัยในบ้านก่อน และผู้มีอิทธิพลในการสร้างระเบียบวินัยแก่เด็กก็คือบิดามารดา นั่นเอง บิดามารดาจะต้องมีความเข้าใจและชี้แจงเหตุผลให้แก่เด็ก การกระทำต่าง ๆ ต้องเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ลูกและมีเหตุผลพอเพียงเพื่อให้เด็กมีความเชื่อถือ บรรยากาศในบ้านจะทำให้เด็กมีระเบียบวินัย พ่อแม่จะต้องสร้างสัมพันธภาพอันดีกับลูกและต้องยอมให้เด็กมีอิสระในการตัดสินใจตนเอง ซึ่งในเรื่องนี้ สุมาลัย ไสตศิริ ได้กล่าวอ้างถึงความสำคัญของบ้านต่อการสร้างระเบียบวินัยแก่เด็กว่า บ้านเป็นสถานที่ที่สำคัญและมีอิทธิพลในผู้ซึ่งแก่เด็ก บิดามารดาเป็นผู้มีอิทธิพลที่จะช่วยสร้างให้บุตรเป็นผู้มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม²

ข่ายมอน ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของพ่อแม่ที่แสดงถึงการยอมรับลูกและความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับลูก ได้พบว่า ลูกที่พ่อแม่ยอมรับจะเป็นผู้ที่เพื่อนฝูงรักใคร่และยอมรับเป็นอย่างดี จะชอบเข้าสังคมสนใจการทำงาน มองโลกในแง่ดี มีความอบอุ่นและปลอดภัย³ สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับลูก 3 แบบ คือ แบบประชาธิปไตย การให้การยอมรับ และการตามใจ บอลด์วินได้ทำการสัมภาษณ์พ่อแม่ 220 ครอบครัวตามแบบการสัมภาษณ์ของเฟลด์ (Feld's Parental Behavior Rating Scale) พบว่าลูกที่พ่อแม่ยอมรับจะมีพัฒนาการด้านความรู้สึกผิดชอบ (Conscience) สูง⁴

¹ สู่ซา จันท์นเอ็ม, "เด็กกับการสร้างระเบียบวินัย", วารสารแนะแนว 6 (กรกฎาคม - กันยายน 2511) หน้า 49

² สุมาลัย ไสตศิริ, "การสร้างระเบียบวินัยแก่เด็ก", วิทยุศึกษา 9 (มีนาคม 2505) หน้า 3

³ P.M., Symonds. The Psychology of Parent Child Relationship, n.p. 1955. p.p. 283 - 285

⁴ A.L. Baldwin, Socialization and the Child Relationship. Child Development. p.p. 127 - 136, 148

นอกจากนี้นักวิจัยคนอื่น ๆ ให้ทำการวิจัยการที่วินัยต่อการพัฒนาความรู้สึกรับ
ชอบในตัวเด็กช่วยการสังเกตพฤติกรรมของพ่อแม่ให้ผลสอดคล้องกันว่า การให้ความรัก
ของพ่อแม่ การฝึกวินัยอย่างสม่ำเสมอ การให้เหตุผลและความคงเส้นคงวาเป็นปัจจัยสำ
คัญที่จะทำให้เด็กมีความรู้สึกรับผิดชอบสูง

โรงเรียนมีอิทธิพลต่อชีวิตของเด็กมากเช่นกัน เพราะระยะเวลาที่เด็กได้รับ
การอบรมศึกษาในโรงเรียนตั้งแต่แรกเข้าจนจบการศึกษาเป็นเวลานานหลายปีและใน
ช่วงอันยาวนานนี้เอง เด็กจะต้องเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนตั้งแต่วันแรก
ที่เข้าเรียน นับตั้งแต่ตัวอาคารเรียน สภาพห้องเรียน ระเบียบวินัยของโรงเรียน ลักษณะ
การอบรมสั่งสอนของครู รวมทั้งเพื่อนนักเรียนแบบต่าง ๆ และครูประเภทต่าง ๆ เป็นต้น

ประสบการณ์ที่เด็กแต่ละคนได้รับขณะอยู่ในโรงเรียน นับตั้งแต่การเรียนรู้อา
การและคำอบรมสั่งสอน กิจกรรมทางสังคม รวมทั้งความสำเร็จทางภูมิใจหรือความล้ม
เหลวที่ตนหวังในการเรียน ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นและการสังคมต่าง ๆ ล้วนมีอิทธิพล
ในการกำหนดลักษณะนิสัยและแบบแผนของพฤติกรรมต่าง ๆ แก่เด็กทั้งสิ้น ในปัจจุบันนี้การ
ที่เด็กไม่ประพฤติตนตามระเบียบที่ทางโรงเรียนวางไว้เป็นปัญหาที่น่าสนใจมากและมีความ
สำคัญอย่างยิ่งซึ่งผู้เกี่ยวข้องทั้งงานด้านการศึกษาจำเป็นต้องรีบแก้ไขโดยเร็วที่สุด
เขาวชนของชาติจะต้องได้รับการฝึกให้เป็นคนมีวินัย และประพฤติตนตามระเบียบเป็นประ
การสำคัญ ซึ่งอยู่ในความต้องการของสังคมไทยในขณะนี้

การสร้างวินัยในโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญ ระเบียบวินัยนับเป็นสิ่งที่สัมพันธ์กับชีวิต
ความเป็นอยู่ทางสังคมในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ครูจะต้องเป็นผู้คอยแนะนำ
ทางการสร้างระเบียบวินัยในโรงเรียนเพราะระเบียบวินัยเกิดจากรากฐานของประส
การณ์ในการเรียนรู้และสภาพสิ่งแวดล้อม ครูจะต้องเป็นผู้สร้างสิ่งเหล่านี้ให้แก่เด็กตั้งแต่
เด็กเริ่มเข้าโรงเรียน และเนื่องจากโรงเรียนเป็นศูนย์อบรมเด็กซึ่งมาจากครอบครัวที่ไม่
ซ้ำแบบกันจำนวนมาก และเด็กทั้งหลายก็มีความแตกต่างกันตามธรรมชาติอยู่แล้ว โรงเรียน
จึงจำเป็นต้องกำหนดระเบียบต่าง ๆ ขึ้นเพื่อให้ทุกคนประพฤติตามเพื่อความสุชของนัก
เรียนทุกคน

ทวี ท่อแก้ว ได้เสนอแนะถึงการออกกระเบียนที่ดีไว้ว่า จะต้องอาศัยพัฒนาการ
ของเด็ก เป็นระเบียบที่เด็กสามารถปฏิบัติตามได้และเป็นประโยชน์อย่างแท้จริง ครูต้องมี

สติอารมณ์ดี เป็นกันเองกับเด็ก ยอมรับในความสามารถของนักเรียนแต่ละคน จะต้องใช้หลักประชาธิปไตยในการปกครองเด็ก นอกจากนี้แล้วจะต้องคำนึงเสมอว่าระเบียบวินัยนั้น ๆ ตั้งขึ้นเพื่ออะไร¹

นอกจากนี้ พันธุ์ หันนาคินทร์ ได้เสนอข้อคิดบางประการเกี่ยวกับระเบียบวินัยไว้ว่า ควรจะให้เด็กเรียนได้ปฏิบัติตามระเบียบโดยที่นักเรียนได้เข้าใจเหตุผลและเห็นดีเห็นงามจากการปฏิบัติตามระเบียบนั้น อย่าให้เด็กเรียนมีความรู้สึกว่าคุณบังคับ²

การสร้างระเบียบวินัยในห้องเรียนก็เช่นเดียวกันจำเป็นต้อง วินัยในห้องเรียนหมายถึงอำนาจโดยตรงที่จะควบคุมพฤติกรรมของนักเรียน เป็นกระบวนการที่จะฝึกให้เด็กมีทักษะการทรงร่างกายหรือทัศนคติ ครูจะต้องเป็นผู้คอยช่วยแนะแนวทางเด็กและต้องร่วมกันกับเด็กสร้างวินัยขึ้นมา เพราะวินัยที่ดีนั้นจะต้องเกิดจากสัมพันธภาพระหว่างครูและเด็กที่สอดคล้องกัน ซึ่งจะเป็นผลที่จะสนับสนุนให้เด็กเกิดวินัยในตนเอง

สมบุรณ์ ทิพย์สาร ได้กล่าวถึงระเบียบวินัยในห้องเรียนสรุปได้ว่า การสร้างวินัยในห้องเรียนจะต้องเกิดจากความเห็นชอบทั้งของนักเรียนและครูโดยมีการวางแผนร่วมกัน วินัยที่ดีควรอยู่บนรากฐานของวิธีการประชาธิปไตย³

อดัสชูเบล ได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการสร้างวินัยหรือการมีวินัยแบบประชาธิปไตยในห้องเรียนว่าจะช่วยส่งเสริมและปลูกฝังให้เด็กเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบสูง สามารถควบคุมตนเองได้ มีความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม มีความเข้าใจและตีความหมายของกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อนำมาประพฤติปฏิบัติได้ และสามารถอภิปราย

¹ ทวี ท่อแก้วและคณะ, จิตวิทยาการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : โอเคียนสโตร์, 2517), หน้า 68 - 69

² พันธุ์ หันนาคินทร์, หลักการบริหารโรงเรียน (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2513), หน้า 215

³ สมบุรณ์ ทิพย์สาร, "วินัยในห้องเรียน", มิตรครู 17 (กันยายน 2509) หน้า 45

แสดงความคิดเห็นร่วมกับผู้อื่นซึ่งเป็นบุคลิกภาพที่สังคมประชาธิปไตยต้องการ¹

เอ.เอส.นีล. ได้กล่าวไว้ในหนังสือ ชีวิต เสรีภาพ ชัมเมอร์ฮิล ซึ่งแปลโดย เตือนตา สุวรรณจินดา เกี่ยวกับความเชื่อฟังและวินัยว่า ความเชื่อฟังควรจะเป็นมารยาททางสังคม ผู้ใหญ่ไม่ควรจะมีสิทธิ์ต่อการที่จะบังคับให้เด็กต้องเชื่อฟังผู้ใหญ่ ความเชื่อฟังต้องมาจากตัวเด็กเอง มิใช่เกิดจากการบังคับของผู้ใหญ่²

นอกจากนี้ เรมอนท์ ได้แสดงความเห็นไว้ว่า การฝึกให้เด็กปฏิบัติตนให้อยู่ในกรอบระเบียบที่ผู้ใหญ่วางไว้เป็นการทำลายความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก เรมอนท์ ได้แสดงความเห็นไว้อีกว่า การฝึกให้เด็กปฏิบัติตนให้อยู่ในระเบียบเท่ากับเป็นการจำกัดลิสติเสรีภาพของเด็ก ความคิดสร้างสรรค์ย่อมไม่อาจเกิดขึ้นในภาวะที่ถูกจำกัด แต่จะเกิดขึ้นต่อเมื่อมีการจัดหรือลดอุปสรรคขัดขวางต่าง ๆ ทางสังคมให้หมดไปหรือให้น้อยลง³

จากงานวิจัยของเซาวนา ยูทิสสุริยพันธ์ ได้ศึกษาพบว่านักเรียนที่เรียนในโรงเรียนที่มีบรรยากาศแบบเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น ไม่เคร่งครัดในระเบียบมากนัก มีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนในโรงเรียนที่มีบรรยากาศการเรียนการสอนที่มีแบบแผนเคร่งครัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ⁴

¹ David P., Ausubel. Ego Development and the Personality, (New York : Grune & Stration Inc., 1965), p. p189-190

² เอ.เอส.นีล., ชีวิต เสรีภาพ : ชัมเมอร์ฮิล, แปลโดย เตือนตา สุวรรณจินดา และ สมบูรณ์ ศุภศิลป์ (กรุงเทพมหานคร : เกล็ดไทย, 2523) หน้า 146

³ Raymond F Gale., Developmental Behavior : A Humanistic Approach. (New York : The Macmillan Company, 1969), p.128

⁴ เซาวนา ยูทิสสุริยพันธ์, "การศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในระดับชั้นประถมและมัธยมระหว่างโรงเรียนสาธิตและโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรปกติ" (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2514), หน้า 82 - 86

จากคำกล่าวของบุคคลต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องวินัยในโรงเรียนจะเห็นว่า วินัยในโรงเรียนเป็นสิ่งจำเป็น และทวีบทบาทสำคัญในการควบคุมปัญหาทางวินัยของนักเรียน การอบรมให้เด็กมีวินัยในการอยู่ร่วมกับเพื่อน ๆ นั้น เป็นเรื่องที่ยุ้งยากและสลับซับซ้อนมาก ดังนั้นในการสร้างระเบียบวินัยควรจะให้เด็กเรียนได้มีส่วนร่วมในการสร้างและควรรสร้างให้สอดคล้องกับวัยและวุฒิภาวะของนักเรียนตลอดจนสภาพของสังคมในปัจจุบัน การที่ครูหรือโรงเรียนจำกัดเสรีภาพส่วนตัวของเด็ก เพื่อบังคับให้เด็กเรียนรู้จักแต่ชีวิตที่อยู่ในกรอบระเบียบวินัยไม่มีโอกาสได้ใช้ความคิดวิจารณ์ใดๆ จะทำให้เด็กเรียนพยายามดิ้นรนที่จะฝ่าฝืนการควบคุมเสมอ ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาทางวินัยขึ้นได้

พฤติกรรมที่เป็นปัญหา

พฤติกรรมที่ไม่ดีเป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกแล้วไม่เป็นที่ต้องการของบุคคลรอบข้าง หรือเป็นพฤติกรรมที่ขัดขวางความสำเร็จก้าวหน้าทางการเรียนของตนเองและผู้อื่นซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาต่อการเรียนการสอนได้ เช่น การพูดหยาบคาย ก้าวร้าว สะเพร่า ข่มขู่ ไม่ตั้งใจเรียน ฯลฯ เป็นสาเหตุที่จะทำให้เกิดการทำผิดวินัยขึ้นในโรงเรียนได้

ปัญหาเกี่ยวกับระเบียบวินัยของเด็กมีในทุกระดับชั้นเรียน เป็นปัญหาสำคัญอันหนึ่งที่เกิดอุปสรรคต่อการเรียนการสอนหรือการอยู่ร่วมกันในโรงเรียนได้ นรินทร อิมเพิ่มพูล ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมที่เป็นปัญหาว่า หมายถึงพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกในโรงเรียนซึ่งไม่ช่วยให้เกิดผลดีต่อกระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียนหรือเป็นพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องตามระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ของห้องเรียนหรือของโรงเรียน¹

¹ นรินทร อิมเพิ่มพูล "การสำรวจวิธีการที่ครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดนครปฐมใช้ในการแก้พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนตามการรับรู้ของครู" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523)

เอนกกุล กริแสง ได้กล่าวถึงลักษณะของการขาดวินัยในชั้นเรียนว่ามี 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์บ่อยครั้ง พฤติกรรมที่แสดงออก ได้แก่
 - ก. การแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวต่อเพื่อนร่วมชั้น เช่น การแกล้งเพื่อน การใช้วาจาข่มขู่ผู้อื่น
 - ข. เรียกร้องความสนใจจากเพื่อน เช่น การลุกจากที่นั่งโดยไม่ขออนุญาต ทำท่าตลกถกนงต่าง ๆ
 - ค. ครอบงำการสอนของครู เช่น ทำเสียงประหลาด พูดคุยกันด้วยเสียงอันทัง ขัดคำสั่งของครู เคาะโต๊ะ และกระเทียมเท้า
 - ง. แสดงความอวดดี เช่น แกล้งถามปัญหาไม่เข้าเรื่อง โต้แย้งเพื่อนหรือครูอย่างไม่มีเหตุผล
2. พฤติกรรมที่ต้องการเกิดขึ้นน้อยครั้ง เป็นพฤติกรรมที่ไม่ก่อความวุ่นวายในครูและเพื่อนหรือการเรียนการสอน ซึ่งได้แก่
 - ก. การขาดความตั้งใจ เช่น ไม่ตั้งใจฟัง เหม่อลอย ครุ่นคิดในเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับบทเรียน
 - ข. ไม่ตั้งใจทำงานตามที่ครูมอบหมาย เช่น ทำงานอย่างอื่น เขียนรูปหรือวาดรูปเล่น ทำงานรีบร้อนไม่เรียบร้อย ส่งงานช้า ทำงานไม่เสร็จ
 - ค. ขาดการสังคมกับเพื่อน เช่น ซ้ำอายุ ไม่รวมมือกับผู้อื่น ไม่ได้แย่งกับใคร ๆ แม้จะถูกตำหนิโดยไม่จำเป็นหรือไม่เป็นจริง
 - ง. ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เช่น ต้องการคำชมเชยและคำแนะนำมากเกินไปจนเกิดความจำเป็น คอยฟังผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา เรียกร้องความสนใจจากผู้อื่นอย่างมาก¹

¹ เอนกกุล กริแสง; จิตวิทยาการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิมพ์เนต, 2520), หน้า 210

สำหรับปัญหาความผิดทางวินัยนี้มีผู้กล่าวถึงไว้หลายท่านด้วยกัน เช่น คุณหญิงทองลิมา ได้กล่าวถึงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนซึ่งได้แก่ การส่งงานไม่ตรงเวลา การทำงานไม่ครบหรือไม่เป็นระเบียบ เล่นในเวลาเรียน ไม่สนใจเวลาครูอธิบาย ก่อการทะเลาะวิวาทหรือรังแกเพื่อน ลักขโมย ที่โรงเรียน¹

การจัดประเภทของปัญหาทางวินัยในโรงเรียน มีหลายท่านได้แบ่งออกเป็นกลุ่ม ๆ ตามประเภทของปัญหาที่พบ เช่น จากการวิจัยของ นันทนา จุฑังคะ² สิรินา เล็บครุฑ³ และไพศาล อันประเสริฐ⁴ ซึ่งได้ศึกษาจากปัญหาที่นิสิตปริญญาตรีสาขาประถมศึกษาที่ออกฝึกสอนพบว่า พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กประถมศึกษาที่นักศึกษาฝึกสอนพบได้แก่ เด็กไม่สนใจเรียน เด็กเรียนอ่อน เด็กเกเร เด็กหนีเรียน และขาดเรียน หูดจากหยาบคาย แห้งเพื่อน ไม่เคารพครูและแสดงกิริยาไม่เรียบร้อย ฯลฯ นอกจากนี้ นันทนา จุฑังคะ

¹ คุณหญิงทองลิมา, "ไม่เกี่ยวข้องกับความรัก", แนวหน้า 12 (กุมภาพันธ์ - มีนาคม, 2521) หน้า 53 - 71

² นันทนา จุฑังคะ "การศึกษาพฤติกรรมของนักศึกษาระดับ ป.ศ.ต้น ที่ออกฝึกสอนต่อการแก้ปัญหาในชั้นเรียนและการสร้างแบบจำลองของปัญหา (Simulation) เพื่อใช้ฝึกสอนนักศึกษาในการคิดแก้ปัญหา ก่อนออกฝึกสอน" (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2517), หน้า 59

³ สิรินา เล็บครุฑ "การศึกษาพฤติกรรมของนักศึกษาระดับ ป.ศ.สูง ที่ออกฝึกสอนต่อการแก้ปัญหาในชั้นเรียนและการสร้างแบบจำลองของปัญหา (Simulation) เพื่อใช้ฝึกสอนนักศึกษาในการคิดแก้ปัญหา ก่อนออกฝึกสอน" (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2517), หน้า 33

⁴ ไพศาล อันประเสริฐ, "การศึกษาพฤติกรรมของนิสิตปริญญาตรีสาขาประถมที่ออกฝึกสอนต่อการแก้ปัญหาในชั้นเรียนและการสร้างแบบจำลองของปัญหา (Simulation) เพื่อใช้ฝึกสอนนิสิตนักศึกษาในการคิดแก้ปัญหา ก่อนออกฝึกสอน" (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2517), หน้า 30

อ้างพบว่า เพศชายจะมีพฤติกรรมที่เห็นใจนามมากกว่าเด็กหญิง

ศุภนิศย์ วัฒนธาดา ได้แบ่งลักษณะปัญหาทางวินัยออกเป็น 21 ลักษณะ อันได้แก่ ความไม่ร่วมมือ ขาดเรียนเป็นปกติไทยไม่ทราบสาเหตุ มาแรงเรียนสาย หนีโรงเรียน หุจริตในการสอบ ผ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน ไม่เชื่อฟังคำสั่งของครู พุดจาหยาบ กาย ทั้งสิ่งของไม่เป็นที่ ทำลายสิ่งของ รั้งนกเห็ดน เองงานอื่น ๆ มาทำขณะกำลังเรียน ไม่ทำการบ้านที่มอบให้ แสดงอารมณ์เฉยเฉียว เกรี้ยวกราด วางของไม่เป็นที่ ชอบส่งสิ่งของให้คนอื่น คุยกันในห้องเรียน ไม่รับผิดชอบต่อหน้าที่ เดินไปมาในห้องเรียน ผิดนัด และแสดงมารยาทไม่สุภาพเรียบร้อย¹

เส้งยม อินภิรมย์ ได้สำรวจความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนราษฎร์และรัฐบาล กรุงเทพมหานคร จำนวน 40 โรงเรียน และให้สรุปผลการวิจัยไว้ว่า ปัญหาทางวินัยที่สำคัญ ๆ ได้แก่ การหยุด การหนีโรงเรียน ไม่สนใจเรียน การดุดอง การทะเลาะวิวาท การลักขโมย การก้าวร้าว การสูบบุหรี่ และยังพบว่าปัญหาที่ควบคุมยากที่สุดในโรงเรียนรัฐบาลชาย ได้แก่ การหนีโรงเรียน การหยุด การลักขโมย และการทะเลาะวิวาทตามลำดับ ส่วนในโรงเรียนรัฐบาลหญิง ได้แก่ การดุดอง ไม่สนใจเรียน หนีโรงเรียน การลักขโมย ตามลำดับ²

สำหรับงานวิจัยในต่างประเทศ เลียน หวัง ชูย ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักศึกษาครู ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ปีสุดท้ายของมหาวิทยาลัยอินเดียนาจำนวน 85 คน ในด้านการแก้ปัญหาระเบียบวินัยของนักเรียน พบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนมากเป็นปัญหาเกี่ยวกับการหยุดและการก้าวร้าวประมาณ 80 % ของปัญหาทั้งหมด และปัญหาทั้งหมดเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียนประมาณ 85 % อีก 15 % เกิดในที่อื่น เช่น สนาม ห้องสมุด

¹ ศุภนิศย์ วัฒนธาดา, คู่มือจิตวิทยาการศึกษา ทฤษฎีและปฏิบัติ หน้า 123

² เส้งยม อินภิรมย์, ร.ท., "การสำรวจความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับปัญหาทางพฤติกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ จังหวัดพระนคร" (ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2505), หน้า 35

หอประชุมและโรงยิม นอกจากนี้ยังพบอีกว่าปัญหาทางวินัยมักเกิดกับเด็กผู้ชายมากกว่าเด็กผู้หญิง คือ เกิดกับเด็กผู้ชาย 56 % เด็กผู้หญิง 8 % อีก 36 % เกิดกับกลุ่มรวมทั้งผู้หญิงและผู้ชาย¹

กอร์สัน ได้ศึกษาเกี่ยวกับการฝึกให้นักเรียนมีวินัยในโรงเรียนมัธยมศึกษา 2 แห่งรัฐจอร์เจีย ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมที่เด็กหญิงทำผิดมากที่สุดคือ การพูดและหัวเราะ แต่สำหรับเด็กชายเป็นไปในทางก้าวร้าวมากกว่าเด็กหญิง คือ การต่อสู้ โยนของ²

นอกจากนี้ บีตาท ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการเขียนนโยบายทางวินัยของโรงเรียนมัธยมในรัฐแคลิฟอร์เนีย ได้พบว่าปัญหาทางวินัยที่เด่น ๆ ได้แก่ การสูบบุหรี่ หนีโรงเรียน ประพฤติผิดในชั้นเรียน ดิถยาเสพติดและลักขโมย³

สำหรับในระดับชั้นประถมศึกษาชั้นนั้น เท่าที่ผู้วิจัยได้ค้นคว้ามาพบว่ายังไม่มีผู้ทำการศึกษาปัญหาทางวินัยที่เกิดในระดับชั้นประถมศึกษาอย่างแท้จริง มีแต่งานวิจัยที่เกี่ยวข้องบ้าง เช่น การวิจัยของศูนย์อินเนเทค (INNOTECH) ซึ่งสำเร็จ บุญเรืองรัตน์ ได้เข้าร่วมศึกษาวิจัยปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดในโรงเรียนกับศูนย์อินเนเทคเมื่อปี 2515 ได้ทำการวิจัยปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดในโรงเรียนกลุ่มประเทศ ซี มี โอ (SEMEO) ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาทั้งในเมืองและชนบท โดยให้ครูเขียนรายงานตามแบบสอบถาม พบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียนเรียงลำดับตามความสำคัญ ได้แก่ พฤติกรรมก้าวร้าวต่อนักเรียน

1

Lian - Hwang Chiu, "The Student Teacher and Discipline. Problems", The Journal of Education Research 69 (October 1975) p.69-72

2

Karl, Gorrison, "A Study of Student Disciplinarian Practices in Two Georgia High School" p.p. 153 - 156

3

Joseph Donald, Bedards, "Written Discipline in California High School", Dissertation Abstract 25 (October - December 1964) p.3338

และสมบัติของโรงเรียน รบกวานชั้นขณะครูกำลังสอน ชักคำสิ่งและระเบียบของโรงเรียน ไม่สนใจการเรียน ลักขโมย เรียนหนังสือไม่ดี เทโรงเรียน ไม่สุภาพ ไม่เคารพครู ไม่ทำการบ้านตามที่ครูสั่ง ชักแย้งกับครู ทุกจิตเวลาสอบ พูกรจาเยาบคาย อุบัติเหตุ มาโรงเรียนสาย สุขภาพไม่สมบูรณ์ ผู้ปกครองตำราโรงเรียนและครู และนักเรียนลืมหำวัสดุอุปกรณ์ สำคัญมาใช้ในการเรียนการสอน

สำหรับประเทศไทย ปัญหาที่พบมากคือ ไม่สุภาพ ไม่เคารพนับถือครู หนีโรงเรียน เรียนหนังสือไม่ดี รบกวานชั้นในขณะครูกำลังสอน ผ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว¹

จะเห็นได้ว่าการทำผิดระเบียบวินัยของนักเรียนประถมศึกษาชั้นนั้นมีโอกาสเกิดขึ้นได้เสมอ เพราะนักเรียนในระดับนี้เป็นวัยที่ยังอยู่ไม่สุข ส่วนปัญหาทางวินัยในโรงเรียนนั้นแบ่งออกได้หลายประเภท ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นประจำ ได้แก่ การแต่งกายไม่เรียบร้อย ความประพฤติไม่เรียบร้อย ส่งเสียงดังในชั้นเรียน คือ พูกรจาหยาบ รังแกกัน ไม่สนใจเรียน ชอบเล่นหรือคุยกันขณะที่ครูสอน หนีโรงเรียน ทำลายทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน ปัญหาเหล่านี้อาจมีสาเหตุมาจากหลายทาง ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาจึงควรค้นหาสาเหตุเหล่านี้และพยายามแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่ดีเหล่านั้น

สาเหตุของการทำผิดวินัยของนักเรียน

ในปัจจุบันนี้ การที่เด็กไม่ประพฤติตนตามระเบียบที่ทางโรงเรียนวางไว้เป็นปัญหาที่น่าสนใจมากและมีความสำคัญอย่างยิ่ง พรณี ชูทัย ได้กล่าวถึงพัฒนาการทางสังคมของเด็กประถมไว้ว่า เด็กในวัยนี้ต้องการเป็นคนดังในหมู่เพื่อนมากกว่าจะเชื่อผู้ใหญ่ เด็กชายบางคนอาจจะพยายามทำตัวเด่นโตยการชักคำถึงครู เด็กวัยนี้มักทำผิดจากแบบแผนของสังคม ในบางกรณีการกระทำ เช่นนี้เป็นเพียงความต้องการที่จะทำหายกฎข้อบังคับต่าง ๆ เพราะเด็กในวัยนี้ต้องการเป็นอิสระ วินัยที่ขัดกับหลักพัฒนาการของเด็กย่อมทำ

¹ สำเรียง บุญเรืองรัตน์, "การศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูในห้องเรียน", หน้า 112 - 116

ให้เด็กผ่านไต่¹

ตามความคิดเห็นของบุคคลต่าง ๆ หลายท่าน เช่น สมพร สุธัตินัย² สุชาและ
สุรางค์ จันทน์เฒ³ ทวี ท่อแก้ว⁴ และประสาร ทิพย์ธารา⁵ สรุปไว้ว่า สาเหตุของการ
นำผิดวินัยของนักเรียนเกิดจากสาเหตุใหญ่ ๆ 2 ประการ คือ สาเหตุจากตัวเด็กและสา
เหตุจากสิ่งแวดล้อม ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

สาเหตุจากตัวเด็ก

สาเหตุอันเนื่องมาจากตัวเด็กเองนั้น แบ่งออกได้เป็น 2 ทาง คือ

1. สาเหตุทางกาย มักเป็นสิ่งที่ติดตัวเด็กมาแต่กำเนิด เช่น ร่างกายผิด
ปกติ สติปัญญาอ่อน ความพิการ สุขภาพอ่อนแอ ทำให้เด็กมีปมด้อยและหาทางแสดงปมเด่น
อาจแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เป็นการรบกวนห้องเรียน เช่น พูดเสียงดัง ก้าวร้าว รั้งแถ
ผู้อื่น เด็กที่สมองทึบ ปัญญาอ่อน ขาดอาหาร จะทำให้เกิดปัญหาทางอารมณ์ เช่น เศร้า
ซึม หงุดหงิด เข้าอารมณ์ เป็นต้น

2. สาเหตุทางใจ เนื่องมาจากการขาดการสนองความต้องการทางสังคม

¹ พรรณี ชูทัย, จิตวิทยาการเรียนการสอน (กรุงเทพมหานคร : วรุติการ
พิมพ์, 2520), หน้า 114

² สมพร สุธัตินัย, จิตวิทยาการปกครองชั้นเรียน, หน้า 54 - 60

³ สุชาและสุรางค์ จันทน์เฒ, จิตวิทยาเด็กเกเร (กรุงเทพมหานคร :
ไอเดียนสไตร, 2523), หน้า 14 - 27

⁴ ทวี ท่อแก้วและคณะ, จิตวิทยาการศึกษา หน้า 96 - 97

⁵ ประสาร ทิพย์ธารา, พัฒนาการและการปรับตัวของวัยรุ่น (กรุงเทพมหานคร :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2523), หน้า 86 - 98

และอารมณ์ซึ่งอาจเกิดจากการสูญเสียพ่อแม่ ความน้อยใจที่ไม่ได้รับความรักความอบอุ่น
ขาดความเอาใจใส่ จะทำให้กลายเป็นเด็กเจ็บขริม ไม่พูดจาและแยกตัวออกจากสังคม
ความตึงเครียด ความกระวนกระวาย ความสับสน ความล้มเหลว อาจทำให้เด็กแสดง
ออกโดยการก้าวร้าว ทำลายสิ่งของและรังแกเพื่อน

สาเหตุจากสิ่งแวดล้อม

สิ่งแวดล้อมหรือสภาพการณ์รอบตัวเด็กมีอิทธิพลต่อความประพฤติทางวินัยของ
เด็กเป็นอย่างมาก สิ่งแวดล้อมทั้งกล่าวนี้ ได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน ครู สภาพสังคม
และสื่อมวลชน

จากผลการวิจัยของ วรณา ทองนุ้ย ที่ทำการศึกษาเพื่อวิเคราะห์ปัญหาของนัก
เรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า นักเรียนมีปัญหา 6
ด้าน ซึ่งเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อย คือ ปัญหาด้านสังคม ด้านความต้องการ
และการได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น ด้านสุขภาพ พละนามัย ด้านการเรียนการสอน
และความสามารถทางสติปัญญา ด้านบุคลิกภาพและด้านครอบครัว¹ ผลงานวิจัยนี้แสดงให้เห็น
เห็นว่าสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนหนึ่งที่สร้างปัญหาให้เกิดแก่เด็กในระดับประถมศึกษาและปัญหา
เหล่านี้อาจเป็นสาเหตุนำไปสู่การทำผิดทางวินัยของนักเรียนได้

1. ปัญหาทางครอบครัว

ทอยล์ กล่าวไว้ว่า ความเป็นพลเมืองดีเป็นวิถีทางของชีวิต ซึ่งเริ่มต้นมาจาก
บ้านและจะพัฒนาอย่างดีที่สุดในระยะเริ่มแรกของชีวิต บิดามารดาที่มีวินัยแก่ตนเองจะ
เป็นผู้ให้ตัวอย่างแก่เด็กทั้งโดยการกระทำ การพูด และความรู้สึกลึก²

¹ วรณา ทองนุ้ย, "การวิเคราะห์ปัญหาของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์
การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์" (ปริทัศน์านิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒ, 2523), หน้า 93 - 99

² Marion Wade, Doyle. , "Citizenship Begins in the Home"
Journal of the Association for Childhood Education International,
37 : 8 (April 1961) p. 361

คำกล่าวนี้สัมพันธ์กันให้เห็นว่า สภาแวดล้อมในบ้านเป็นส่วนสำคัญในความประพฤติกของเด็ก สภาพแวดล้อมทั้งกล่าวนี้ ไ้แก่ พัฒนคติของพ่อแม่ ลักษณะการอบรมเลี้ยงดู และสัพันะภาสภายในบ้าน เป็นต้น ปัญหาในครอบครัว มีความเกี่ยวข้องอย่างยิ่งกับการกระทำผิดวินัยของเด็ก ครอบครัวที่มีการจัดระบบที่ดีย่อมจะมีส่วนในการสร้างวินัยให้เด็ก

ทัศนคติของพ่อแม่มีความสำคัญต่อความประพฤติและพฤติกรรมของ เด็กเป็นอย่างมาก เด็กที่พ่อแม่รักและสนใจมากไปจะทำให้ไม่รู้จัก เติและเอาแต่ใจตัวเอง เข้ากับเพื่อนไม่ไหวและแยกตัวออกจากสังคม เด็กที่ถูกเกลียดชังจะเกิดความเจ้าคิดเจ้าแค้นไม่ไว้วางใจใคร มักจะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ซุ่มซ่าม หนีสังคม และชอบจับกลุ่ม

ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวมีส่วนในการก่อให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็ก เด็กที่ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากภานบ้านย่อมจะพยายามอย่างมากที่จะให้เป็นที่สนใจที่ เร่ง เร็วเมื่อสนองความต้องการอันนั้น การปกครองที่เข้มงวดกวดขันมากไปจะทำให้เด็กเห็นคนไม่กล้า เมื่อมาอยู่ที่ เร่ง เร็วจะกลายเป็นคนใจน้อยหงุดหงิดหนีสังคม การปกครองที่ปล่อยตามสบายจะทำให้เด็กเป็นคนไม่มีระเบียบ สุขขุมมาก ไม่มีมารยาท และจะเข้ากับเพื่อนไม่ไหว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาบางอย่างอาจมีสาเหตุเนื่องมาจากฐานะทางเศรษฐกิจ เช่น เด็กที่ลัษโทษเครื่องเล่น เรียบของคนอื่นอาจมีสาเหตุเนื่องมาจากความยากจน

สัมพันธ์สภาพในครอบครัวเป็นสาเหตุหนึ่งที่จะทำให้เด็กประพฤติผิดวินัย บ้านเป็นสถานที่สำคัญและมีอิทธิพลยิ่งใหญ่แก่เด็ก บรรยากาศที่เคยเข้าไปในบ้านเป็นสิ่งจำเป็นต่อระเบียบวินัยของเด็ก ความสัมพันธ์ทางครอบครัวที่แน่นแฟ้นและอบอุ่นจะเป็นสิ่งที่จะช่วยให้เด็กเกิดความมั่นใจในตนเอง มีความเป็นตัวของตัวเอง เด็กที่ขาดความอบอุ่นจากครอบครัว (Broken Home) เช่น บิดามีภรรยาอื่น หรือบิดามารดาแยกกันอยู่ ล้วนแต่เป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาทางวินัยทั้งสิ้น อาจทำให้เด็กชอบรังแกเพื่อน หรือชอบขูขู่ข่มขู่ สุมิตร ไ้กล่าวเน้นถึงปัญหาจากลัษพันะภาสระหว่างครอบครัวที่ก่อให้เกิดปัญหาทางวินัยแก่เด็กว่า เด็กที่พ่อแม่หย่าร้างกัน เด็กที่ไม่มีใครดูแลเอาใจใส่ มักจะแสดงออกมาในทางที่ไม่ดีไม่งาม เช่น หนีเรียนเก่ง แสดงความอวดเก่งต่อครู ต่อเพื่อนนักเรียน เพื่อดึง-

-ดูคความสนใจของคน

2. สภาพแวดล้อมในโรงเรียน

สภาพการณ์ในโรงเรียนมีส่วนทำให้เด็กประพฤติดิตและเกิดพฤติกรรมที่ไม่ดีได้ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่ไม่ดีและไม่เหมาะสมจะทำให้เด็กทำผิดกฎระเบียบต่าง ๆ ซึ่งเป็นผลมาจากครู เพื่อน วิธีการปกครองชั้นเรียนและกฎระเบียบข้อบังคับ

บุคลิกภาพของครูมีส่วนสำคัญมากต่อการที่จะก่อให้เกิดระเบียบวินัยในโรงเรียน ครูจะมีบทบาทที่สำคัญในการควบคุมปัญหาทางวินัยของนักเรียน สมพร สุธันย์ ได้สรุปสาเหตุของการประพฤติดิตทางวินัยอันเนื่องมาจากครู สรุปได้ดังนี้

1. สอนไม่ดี ไม่เตรียมการสอน ทำให้เด็กเรียนไม่รู้เรื่อง ไม่สนใจเรียน ซุกซน หยอกล้อกัน
2. ไม่ยุติธรรม เลือกที่รักมักที่ชัง ทำให้เด็กมีพฤติกรรมกระต้างกระเตื่อง และก้าวร้าว แห้งและหยอกล้อเพื่อน
3. แต่งตัวไม่เหมาะสม ทำให้เด็กเกิดความไม่เชื่อถือและล้อเลียนครูและเกิดการต่อต้านครู
4. ชี้แจงสอน ชอบทิ้งห้องเรียน มาโรงเรียนสาย กลับก่อนเวลา ทำให้เด็กขาดศรัทธาและไม่เชื่อฟัง
5. เจ้าอารมณ์ ไม่ให้ร้าย อารมณ์ไม่คงเส้นคงวา ชอบคุกคามลงในความผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ ทำให้เด็กแข็งกร้าว คือตั้งและซัดขึ้น
6. การไม่ยอมรับของครู ครูบางคนไม่ยอมรับพฤติกรรมบางอย่างของเด็กที่ติดมาจากบ้าน เมื่อเด็กมาทำที่โรงเรียน ครูจะไม่ยอมรับและแยกเด็กออกจากกลุ่ม ทำให้เด็กเกิดความคับข้องใจ กลายเป็นเด็กก้าวร้าวและก่อวินาศกรรมชั้นเรียนได้

¹ สนั่น สมิตร, วินัยเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยของชาติ

7. ไม่สนใจและไม่ให้ความสนใจแก่เด็ก จะทำให้เด็กเกิดความคับข้องใจ ไม่สนใจเรียน แล้วแสดงพฤติกรรมอย่างอื่นชดเชย ถ้าครูไม่เอาใจใส่เด็ก เด็กจะเรียกร้องความสนใจด้วยการพูดเสียงดัง พูดโพล่งออกมาโดยไม่ได้รับอนุญาต ชกชนจนเกินเหตุ แหย่เพื่อน หรือลองภูมิครู¹

การปกครองชั้นเรียนและบรรยากาศในห้องเรียนก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาทางวินัยขึ้นได้มาก ทักษะคิดของครูกับการรักษาระเบียบวินัยนั้นนับว่าเป็นเรื่องสำคัญที่จะกำหนดพฤติกรรมของนักเรียนว่าจะเป็นไปได้ไปในทางที่พึงปรารถนาหรือไม่ ครูที่จะรักษาระเบียบวินัยในห้องเรียนได้ทีนั้น จึงควรที่จะมีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน จัดกิจกรรมการสอนอย่างสนุกสนานมีชีวิตชีวา พยายามดึงนักเรียนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนให้มากที่สุด แต่ถ้านักเรียนยังทำผิดวินัยอย่างจงใจอีก ก็พยายามค้นหาสาเหตุและพยายามแก้ไขพฤติกรรมไม่ดีขึ้น

จากการวิจัยและคำกล่าวข้างต้นนี้แสดงให้เห็นว่าสภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีอิทธิพลต่อการประพฤติตามกฎระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน และมีอิทธิพลต่อวินัยของโรงเรียน การสร้างวินัยและการออกกฎระเบียบข้อบังคับควรจะเกิดจากความเห็นชอบทั้งของนักเรียนและครูโดยมีการวางแผนร่วมกัน สุเท เจริญสุข ได้เสนอหลักการปกครองที่ครูควรใช้กับเด็กไว้ดังนี้คือ

1. ทกลงวางระเบียบร่วมกันกับเด็ก
2. ให้ความยุติธรรม ไม่ลำเอียง
3. อย่าใช้อารมณ์ปกครองตามใจชอบของตนเอง
4. พยายามป้องกันมิให้เด็กทำชั่วที่กว่าการคิดแก้ไขลงโทษ
5. ใช้ความเมตตาส่งสาร และมีเหตุผลประกอบเสมอในการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาการปกครอง²

¹ สมพร สุกัญญ์, จิตวิทยาการปกครองชั้นเรียน, หน้า 57 - 59

² สุเท เจริญสุข, เทคนิคของความเป็นครู, หน้า 97

การกำหนดระเบียบวินัยที่ไม่เหมาะสมเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักเรียนประพฤติผิดทางวินัยได้ มีบุคคลหลายท่านได้เสนอแนะและให้ข้อคิดในการกำหนดระเบียบวินัยไว้ดังนี้คือ

จำรง บัวศรี ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์ของการกำหนดระเบียบวินัยที่ดีไว้ ซึ่งพอสรุปได้ว่า

1. ต้องมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการและบุคลิกภาพของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
2. ต้องไม่ขัดกับขนบธรรมเนียมประเพณี กฎหมายบ้านเมือง และข้อบังคับของ

กระทรวงศึกษาธิการ

3. ต้องไม่ก่อให้เกิดการแตกראวความสามัคคี
4. ต้องเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยการร่วมรู้ของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
5. ต้องเป็นสิ่งที่มุ่งป้องกันมากกว่าการแก้ไข
6. ต้องสามารถนำไปปฏิบัติได้ ¹

และ เดโช สวานานนท์ ก็ได้เสนอแนะลักษณะของระเบียบวินัยที่ดีไว้ดังนี้

1. ต้องไม่มีข้อหมุมหมิมจนเกินไปเพราะจะทำให้ผู้ปฏิบัติฝ่าฝืนได้ง่าย
2. ระเบียบแต่ละข้อจะต้องสอดคล้องกับลักษณะธรรมชาติของเด็ก
3. ระเบียบข้อบังคับจะต้องใช้คำง่าย ๆ เพราะบางครั้งเด็กฝ่าฝืนเนื่องจาก

ไม่เข้าใจระเบียบที่วางไว้

4. จะต้องมิใช่ขอลงโทษผู้ฝ่าฝืนอย่างมีเหตุผลและทุกครั้งที่ลงโทษผู้ฝ่าฝืนจะต้องอธิบายให้ผู้ถูกลงโทษเข้าใจถึงสาเหตุที่ตนถูกลงโทษ²

¹ จำรง บัวศรี, หลักการศึกษ (กรุงเทพมหานคร : แพร่พิทยา, 2506),
หน้า 137 - 162

² เดโช สวานานนท์, "วินัย" ศูนย์ศึกษา 11 (พฤศจิกายน 2507)
หน้า 5 - 10

พนัส หันนาคินทร์ ได้เสนอข้อคิดบางประการในการปฏิบัติเกี่ยวกับระเบียบวินัยว่า ควรจะให้นักเรียนได้ปฏิบัติตามระเบียบโดยที่นักเรียนได้เข้าใจเหตุผลและเห็นดีเห็นงามจากการปฏิบัติตามระเบียบนั้น อย่าให้นักเรียนมีความรู้สึกว่าคุณบังคับ ระเบียบวินัยที่จะต้องมาจากนักเรียน และการกำหนดระเบียบข้อบังคับนั้นควรให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วม เด็กควรมีส่วนร่วมด้วยเป็นอย่างยิ่งในฐานะที่เป็นผู้ปฏิบัติตามเพราะจะช่วยให้เด็กได้เข้าใจจุดมุ่งหมายและเห็นความสำคัญของระเบียบทุกข้อที่กำหนดขึ้น เด็กจะปฏิบัติตามกฎระเบียบเพราะเห็นดีเห็นงามด้วยตนเองมิใช่เพราะอำนาจภายนอกบังคับ¹ ซึ่งตรงกับความเห็นของ กาญจนา หาลิศพันธุ์² ที่ว่า ระเบียบที่เหมาะสมที่สุดนั้นจะต้องให้นักเรียนมีโอกาสเสนออภิปรายและเห็นชอบจึงจะเป็นสิ่งที่นักเรียนพร้อมที่จะปฏิบัติตาม เพราะการฝ่าฝืนหมายถึงการไม่เคารพมติของเพื่อน ๆ และไม่เคารพตนเองอีกด้วย²

ดังนั้นในการประพฤติดุติวินัยของนักเรียนมีสาเหตุมาจากการออกกฎระเบียบวินัยในโรงเรียนและห้องเรียน การป้องกันการทำผิดวินัยในห้องเรียนนั้น ครูต้องเป็นผู้มีบทบาทสำคัญทั้งในการเป็นผู้นำที่ดีและครูต้องถือว่าระเบียบวินัยต้องเป็นเรื่องที่นักเรียนจะต้องปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ เพราะนักเรียนเป็นผู้สร้างระเบียบวินัยขึ้นเอง นอกจากนี้ นักเรียนจะต้องรู้จักหน้าที่ของตนเองและปฏิบัติตามกฎระเบียบด้วย ถ้าครูและนักเรียนร่วมกันจัดระบบงานในชั้นเรียนได้ดีแล้ว เหตุขัดแย้งต่าง ๆ ก็จะไม่เกิดขึ้น เด็กก็จะไม่ทำผิดวินัย

อิทธิพลของชุมชนเป็นเรื่องสำคัญอันจะเป็นรากฐานของความประพฤติที่ไม่ดี สิ่งแวดล้อมนอกบ้านที่มีส่วนสัมพันธ์กับเด็ก ได้แก่ แหล่งการพนัน แหล่งสลิ้ม แหล่งโสเภณี ซึ่งแหล่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อความประพฤติของเด็กมาก

นอกจากนี้ อิทธิพลของสื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ ก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่จูงใจให้เด็กประพฤติผิดทางวินัยได้ เด็กในระดับประถมศึกษาเป็นเด็กที่มีอารมณ์อ่อนไหว

¹ พนัส หันนาคินทร์, หลักการบริหารโรงเรียน, หน้า 215

² กาญจนา หาลิศพันธุ์, ชุมชนทางวิชาการ (กรมสามัญศึกษา : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2510) หน้า 193

ง่ายและชอบเลียนแบบ การเสนอข่าวหรือภาพยนตร์ที่แสดงพฤติกรรมไม่ดีจะเป็นสิ่งช่วยให้เด็กแสดงพฤติกรรมเลียนแบบ ทำให้ปลุกฝังนิสัยและความประพฤติไม่ดีแก่เด็กและเป็นแนวทางไปสู่การประพฤติดีกต่างวินัยได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและสาเหตุของการทำผิดวินัย

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำผิดวินัยและสาเหตุของการทำผิดวินัยของนักเรียนนั้น เท่าที่ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้ามีดังนี้คือ

ในปี พ.ศ. 2508 กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้รายงานผลการวิจัยเกี่ยวกับสาเหตุที่นักเรียนประถมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรีไม่ได้เข้าสอบ อ่างถึงโดยอรรพรรณ ประคองเวช ซึ่งสามารถสรุปผลได้ว่า เด็กมีปัญหาดังต่อไปนี้

1. ปัญหาด้านสุขภาพไม่ดี เจ็บป่วย
2. ปัญหาด้านจิตใจ สุขภาพจิต
3. ปัญหาผู้ปกครองย้ายที่อยู่ และผู้ปกครองไม่เข้าใจเด็ก
4. ปัญหาระยะทางจากบ้านกับโรงเรียนไกลเกินไป การเดินทางไม่สะดวก¹

และจากผลการวิจัยของ มานะ วีระไพบุลย์ และคณะ ที่ทำการศึกษาว่าทำไมเด็กวัยรุ่นจึงชอบก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ โดยการทำการวิจัยเรื่องสาเหตุแห่งความผิดกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชาย ม.ศ. 1 ถึง ม.ศ. 3 จำนวน 10 โรงเรียน ในเขตพระนคร - ธนบุรี ผลการวิจัยปรากฏว่า เหตุผลที่นักเรียนชอบปล่อยชายเสื้อไว้นอกกางเกง เพราะเห็นว่าโก้ สะดวกสบาย คำตอบที่รองลงมาคือทำไปตามรสนิยม ทำไปโดยไม่คิดว่าเป็นเรื่องเสียหาย กลัวเพื่อนจะว่าเซย ไม่ทันสมัยเข้าหมู่เข้าพวกไม่ได้ เหตุผลของการไว้ผมยาว เพราะถ้าไว้ผมสั้นแล้วรู้สึกอาย เป็นคนไม่ทันสมัย เหตุผลที่หนีเรียนเพราะว่าเรียนไม่รู้เรื่อง ครูใช้อารมณ์ในการสอน กลัวครูทำโทษและเกียจคร้าน เหตุผลที่สูบบุหรี่เพราะว่า สูบบ่อย ๆ ทำให้คิด สูบเพื่อเข้าสังคม เห็นว่าโก้ และสูบเพราะถูกเพื่อนชักจูง และ

¹ อรรพรรณ ประคองเวช, "การสำรวจปัญหาการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตการศึกษา 6" (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2521), หน้า 7

เหตุผลสำคัญของการรยกพวกตีกันเพราะว่า ถูกทำร้ายก่อน เพื่อนฝูงชักจูง รักพวก รักแรง
เรียน ตลอดจนต้องการเอาชนะ¹

เหตุผลดังกล่าวมาทั้งหมดนี้เน้นให้เห็นว่า เด็กวัยนี้ประพฤติฝ่าฝืนระเบียบเพราะ
มีลักษณะที่เด่น ๆ คือ ความอยากดัง ความอยากดีคือ ความอยากทดลองดู และความรักพวก
พ้อง

ในปี พ.ศ. 2504 คณะกรรมการวิเคราะห์ปัญหาเยาวชน กระทรวงมหาดไทย
ได้วิจัยหาข้อเท็จจริงและมูลเหตุต่าง ๆ ที่มีส่วนทำให้เยาวชนและเด็กกระทำผิด จากการ
ศึกษาได้พบว่า เด็กที่กระทำผิดมีปัญหากับเรื่องความประพฤติไม่เหมาะสม มีปัญหา
เกี่ยวกับผู้ปกครองและครอบครัว ปัญหาเกี่ยวกับโรงเรียนและการศึกษา ปัญหาที่เกิดขึ้น
จากการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมและสังคม ตลอดจนปัญหาสุขภาพและปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่ดี²

นอกจากนี้ ทิพาวรรณ จันทรพิบูลย์ ได้สำรวจอุปสรรคในการเรียนของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดจันทบุรี จำนวน 120
คน พบว่าสาเหตุของปัญหาเกิดจากสิ่งต่อไปนี้คือ

1. สิ่งแวดล้อมทางบ้าน ได้แก่ ที่อยู่อาศัย ฐานะทางเศรษฐกิจและความสัมพันธ์
ในครอบครัว
2. สิ่งแวดล้อมทางโรงเรียน เกี่ยวกับทัศนคติของนักเรียนต่อครูและคณาวิชา
ที่เรียน ตลอดจนความรู้สึกรักที่มีต่อเพื่อน
3. ปัญหาที่เกิดจากตัวนักเรียนเอง คือ สุขภาพ สติปัญญาและการใช้เวลา

¹ มานะ วีระไพบุลย์ และคณะ, เยาวชนเปิดใจ (พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงาน
ฌาปนกิจศพคุณแม่เจียร ชูสาวาส์ 2514) หน้า 3

² กระทรวง, มหาดไทย. รายงานการวิเคราะห์ปัญหาเยาวชน (กรุงเทพ
มหานคร : โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี, 2504) หน้า 28

ว่าง¹ และจากผลงานวิจัยของเกล็ค และ อีเลเนอ์ ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบเด็ก
 เกรกับเด็กไม่เกรในเมืองบอสตัน และได้สรุปผลการวิจัยไว้ว่า สถานการณ์ต่าง ๆ
 ภายในครอบครัวที่ไม่เหมาะสมอันได้แก่ ความมีระเบียบวินัย การอบรมสั่งสอน ความรัก
 ของบิดามารดาที่มีต่อบุตร และความสามัคคีในครอบครัว จะทำให้เด็กเกรถึงร้อยละ 98²

จากผลงานวิจัยข้างต้นชี้ให้เห็นว่า ปัญหาทางวินัยของนักเรียนที่ค้นพบนี้มีสาเหตุ
 มาจากหลายทางด้วยกัน ซึ่งควรที่จะให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในการศึกษาและผู้ปกครองได้ศึกษา
 อย่างลึกซึ้งเพื่อนำไปแก้ปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นกับเด็กได้ ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญนี้
 จึงได้ทำการศึกษาโดยการสำรวจปัญหาและสาเหตุของการทำผิดวินัยนั้น ๆ ในระดับชั้น
 ประถมศึกษา โดยเฉพาะในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งเป็นระดับชั้นที่นักเรียนมีการ
 เปลี่ยนแปลงที่น่าสนใจหลายด้าน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ ทิพาวรรณ จันทรพิบูลย์ " การศึกษาปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการเรียนชั้น
 มัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดจันทบุรี " (วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์บัณฑิต
 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510 หน้า 104

² Glueck and Eleanor, Sheldon. Unraveling Juvenile Delinquency